

Merja Pohjankoski, varapuheenjohtaja, Karelia Klubi ry

Nord Stream

– uhka Suomen koskemattomuudelle

SUOMEN TALOUSVYÖHYKKEELLÄ 369 kilometrin matkan kulkevan Nord Stream –kaasuputken rakentamishanketta ajetaan voimakkaasti eteenpäin. Aikataulun mukaan kaasunsiirto Venäjältä Eurooppaan on tarkoitus aloittaa jo vuonna 2011, mikä kuitenkin on mahdoton aikataulu toteuttaa.

Hankkeesta keskusteltaessa ja virallisesti tiedotettaessa on otettu huomioon ainoastaan ympäristöasiat, eikä niitäkään riittävän syvästi.

Yleisölle annetaan näennäisesti mahdollisuus osallistua keskusteluun hankkeesta sen ympäristövaikutuksiin perustuen ja annetaan samalla kuva kuulluksi tulemisesta. Muista turvallisuushkista ei mainita sanaakaan. Miksi? Onko kyseessä systemaattinen ja tarkoitukseen harhaanjohtaminen?

Presidenttikautensa loppupuolella Vladimir Putin allekirjoitti Venäjällä lain, jonka mukaan suuret yritykset saavat perustaa itselleen omat aseistetut joukot. Tammikuussa 2009 pääministeri Putin sinetöi asian allekirjoittamalla konkreettisen päätöksen yritysten aseistamisesta. Sen mukaan suuryritysten, esimerkiksi Gazpromin, vartijat saavat käyttää lähes kaikkia aseita ja keinoja, mitä miliisikin käyttää.

Nord Stream on yksi suojeltavista kohteista Putinin mukaan. Suomen talousalueella aseellisin voimin kaasuputkiprojektia suojaavat venäläisjoukot herättävät oikeutetun kysymyksen alueidemme koskemattomuudesta ja turvallisuudesta.

Ovatko meripuolustuksen asiantuntijat heireillä? Entä poliitikot? Suomen virallinen linja asiassa on myötäileminen ja Nord Stream –hankkeen näkeminen korkeintaan ympäristöuhkana. Tällainen kapeakatsantoisuus ja välinpitämättömyys on nai'ivia ja vaarallista. Hanke on erityisesti Suomen ja Viron kannalta erittäin voimakkaasti myös turvallisuus- ja puolustuskysymys.

Presidenttikautenaan Vladimir Putin ilmoitti, että Venäjän laivasto valvoo putken rakentamista ja takaa sen turvallisuuden. Putin lupasi tuolloin, että kaasuputken turvallisuus varmistetaan sekä armeijan että yhtiön omin aseellisin voimin.

Haluammeko alueellemme Venäjän laivaston sukellusveneitä ja pinta-aluksia? Entä keinoaluksille saarille pystytettävää ”tukiasemia” (vakoilukeskuksia) ja kaasuputken ympäristöön asennettavia valvontalaitteita? Miksei Suomi halunnut antaa mielipidettään ja lausuntoaan suunnitteluvaiheessa – rakentamisprosessia meitä tuskin päätetään valvomaan.

Virossa on herätty Nord Stream –hankkeen uhkiin Suomea aktiivisemmin. Esimerkiksi

Viron parlamentin ympäristö- ja ulkoasiainvaliokuntien mielestä Nord Stream –hankkeen tekemä ympäristöselvitys jättää osin kokonaan olennaiset ympäristökysymykset selvittämättä.

Virolaisten mukaan meren pohjassa sijaitsevia vaarallisia dioksiineja on tutkittu liian pintapuolisesti. Asiantuntijat sanovat, että dioksiinit leviävät putken linjauksen räjäytystöissä laajemmalle, mitä selvityksessä on väitetty. Lisäksi selvityksestä puuttuvat Venäjän tiedot Suomenlahdessa sijaitsevista vanhoista miinoista ja vaarallisista jätteistä.

Entäpä antaako selvitystyö riittävät vastaukset ranta-asukkaiden, kalastajien ja veneilijöiden oikeuksien rajoituksiin? Vaarassa ovat lukuisten ihmisten elinkeinonharjoittamisen mahdollisuudet.

Kaasuputki rikkoo suomalaisten omistusoikeutta. Putki on linjattu kulkemaan Karjalan Kannaksella Suomen Neuvostoliitolle pakko-luovuttaman alueen (Pariisin rauhansopimus 1947) halki.

Kansainvälisten sopimusten mukaan valtion rajan siirto ei vaikuta omistusoikeuteen, eikä erillistä sopimusta omistusoikeuden siirrosta ole tehty. Kaasuputki on siten linjattu kulkemaan suomalaisten omistamien maiden halki. Suomalaisten kanssa ei asiasta ole sovittu mitään.

Suomalaisten omistamien maiden halki kulkevan maaputken vaikutusten on yksipuolisesti katsottu olevan Venäjän sisäinen asia. Tällöin on kuitenkin unohdettu kansainvälisten ihmisoikeussopimusten säännökset (YK:n ihmisoikeusjulistuksen 17. artikla) omaisuus-suojasta ja sen pysyvyydestä.

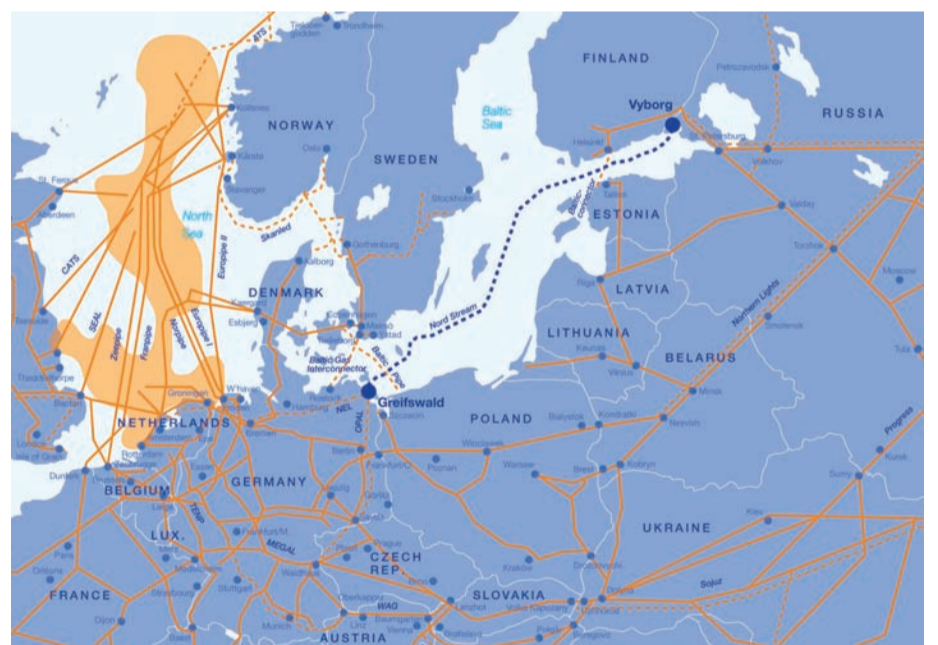
Mikään maa ei halua Venäjältä riippuvaiseksi energiaratkaisuissaan. Muodostuuko Nord Streamista meidän aikamme Molotov-Ribbentrop –sopimus? Onko tervettä joutua liian riippuvaiseksi Venäjältä energiaratkaisuissa?

Opettavaisia esimerkkejä löytyy paljon. Taannoinen Bulgarian tilanne sekä mm. Ukrainan ja Valko-Venäjän tapaukset.

Toteutuessaan Nord Stream –hanke toimisi ikäänkuin uutena etupiirijakosopimuksena, jossa valitettavan suuri määrä eurooppalaisia valtioita jäisi Venäjän etupiiriin; riippuvaisiksi venäläisestä kaasusta. Tähän Putinin hallinto pyrkiikin; onhan tiedetty, että Venäjä käyttää mm. kaasua ja öljyä imperialistisen politiikkansa välineinä.

EU:n jäsenmaat ostavat nyt jo yli neljänneksen maakaasustaan Venäjältä. EU:kin on päätenyt kaavailemaan toista ratkaisua. Tämän ns. Nabucco-putken ilmeinen tarkoitus on vähentää Euroopan riippuvuutta venäläisestä kaasusta. Jos länsi jostain syystä ajautuu kahnauksiin Venäjän kanssa tai Venäjällä koittavat epäva-

"Onko tervettä joutua liian riippuvaiseksi Venäjältä energiaratkaisuissa?"
- Merja Pohjankoski

Keski-Euroopan kaasulinjajärjestelmä ja Nord Stream. Copyright: Nord Stream AG. Kuvattu 27.08.2007.

kaat ajat, lämmitysenergian tulo on turvattu edes jostain päin.

Nabucco-kaasuputki toisi kaasua Keski-Aasian laajoilta kaasukentiltä Länsi-Eurooppaan. Nabucco alkaisi Turkista ja se yhdistettäisiin jo olemassaolevaan, Georgian kautta tulevaan putkeen. Nabuccon suunnitellaan valmistuvan 2013.

Vuoden 2008 syyskuussa Yhdysvallat halusi pysäyttää Venäjällä koko putkihankkeen. Tuolloin Yhdysvaltain Ruotsin suurlähettiläs Michael M. Wood kirjoitti ruotsalaisessa päivälehti Svenska Dagbladetissa, että Ruotsin pitäisi vakavasti harkita suhtautumistaan Nord Streamiin. Hän vaati Ruotsin hallitusta pysäyttämään kaasuhankkeen Kaukasuksen kriisin jälkitunnelmissa.

Taustalla oli huoli, ettei Eurooppa, eikä myöskään Yhdysvallat, tulisi liian riippuvaiseksi Venäjän energiatoimituksista. Puolan pääministerin Donald Tuskin mielestä Euroopan ei pitäisi joutua entistä syvempään riip-

puvuuteen Venäjän energiasta. Viro ja Liettua ovat vastustaneet kaasuputkihanketta.

Miksi Suomi suostuu Nord Stream –hankkeeseen vain maksajaksi? Vieläpä ottamatta selvää turvallisuusvaikutuksista? Suomi ei saa itse edes kaasua putkesta.

Nord Stream –kaasuputkihanketta herättää yhä syvempiä epäilyjä myös muualla Euroopassa. Esimerkiksi Eesti Rahvuslik Liikumine (ERL), Viron kansallinen liike tiedottaa, että Saksan entisen liittokanslerin Gerhard Schröderin ja Suomen entisen pääministerin Paavo Lipponen astuminen Nord Streamin palvelukseen herättää epäluuloja.

Suomenkin on aika herätä todellisuuteen, keskustelemaan ja tiedottamaan asiasta avoimesti ja monipuolisesti. On käsittämätöntä, ellei Suomen kaltainen pieni sitkeä monesta kahakasta itsenäisenä selvinnyt sankarivaltio ole kiinnostunut turvallisuudestaan ja alueidensa puolustuksesta.